

Zobrazovanie rovinným zrkadlom

Zdenka Baková

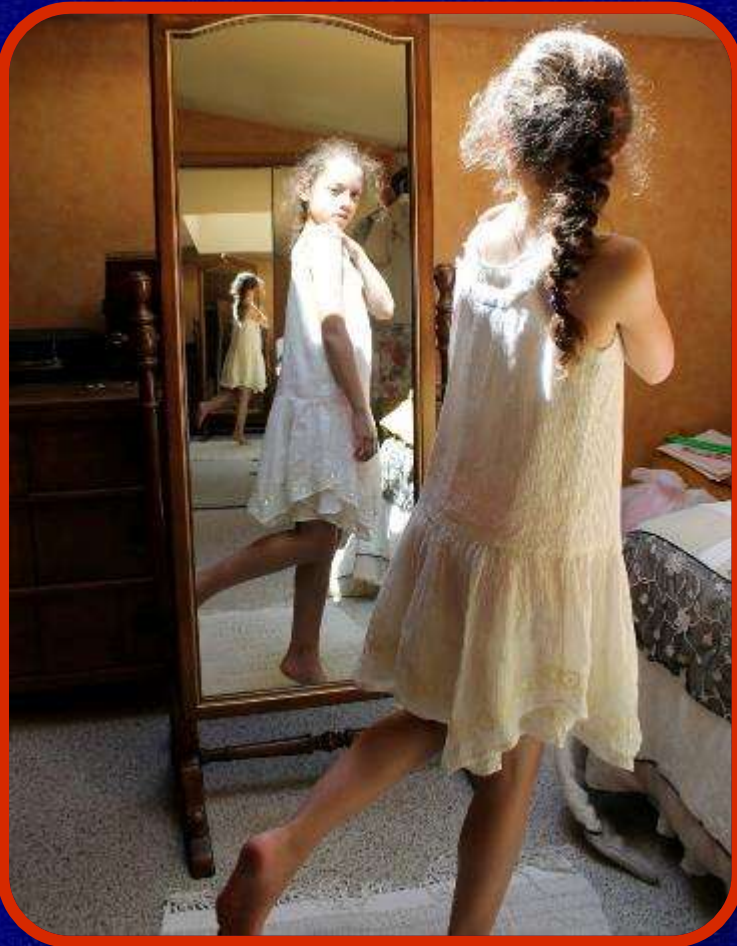
ZŠ J. Lipského s MŠ

Trenčianske Stankovce

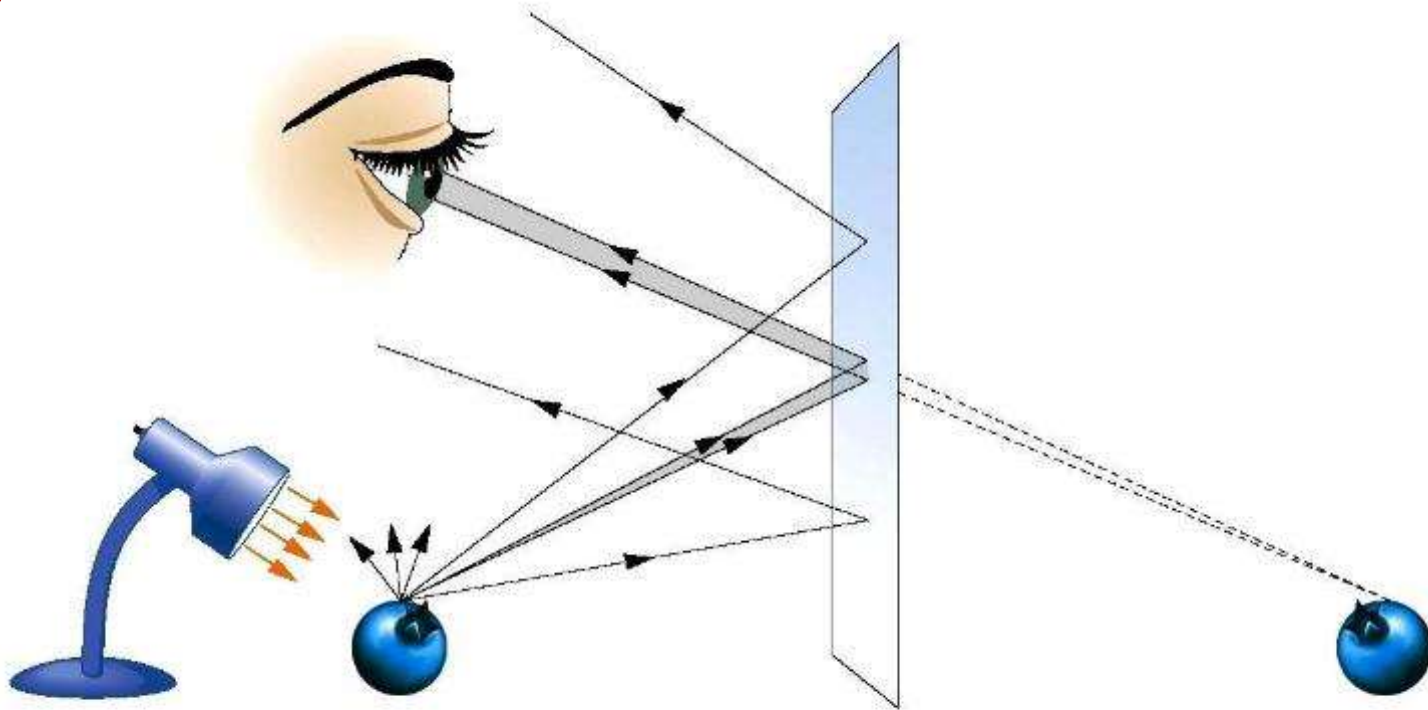

Zrkadlo

Zrkadlo je dokonale hladká plocha, ktorá odráža takmer všetko dopadajúce svetlo – podľa zakrivenia odrazovej plochy môže byť **rovinné** alebo **sférické** (guľové).

Predmety vidíme, ak vysielajú svetlo, ktoré dopadne do nášho oka. Predmety, ktoré nevysielajú svetlo, vidíme iba vtedy, ak do oka dopadne **odrazené svetlo** z ich povrchu. Obraz predmetu v zrkadle vzniká podobne – **svetlo** odrazené od predmetu sa **odrazí od zrkadla a dopadne do oka** pozorovateľa.

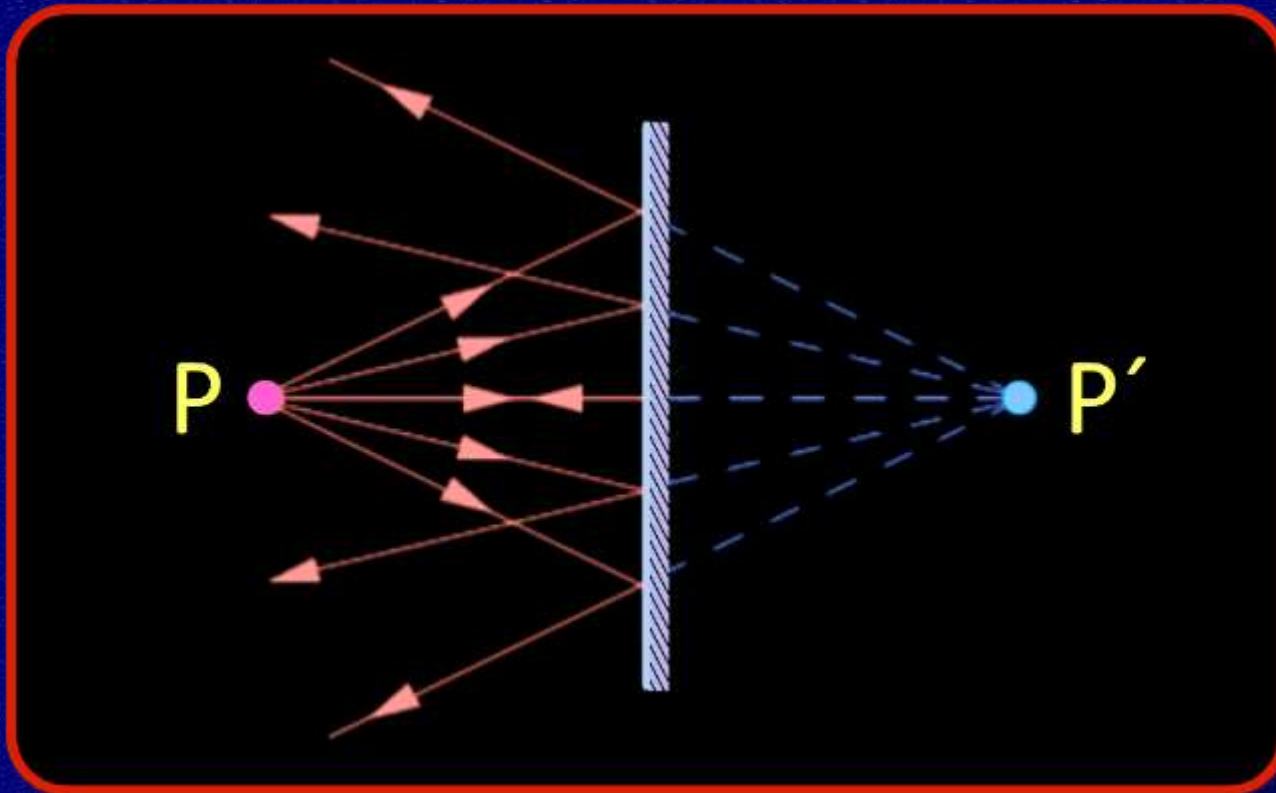

Zobrazenie bodu v rovinnom zrkadle

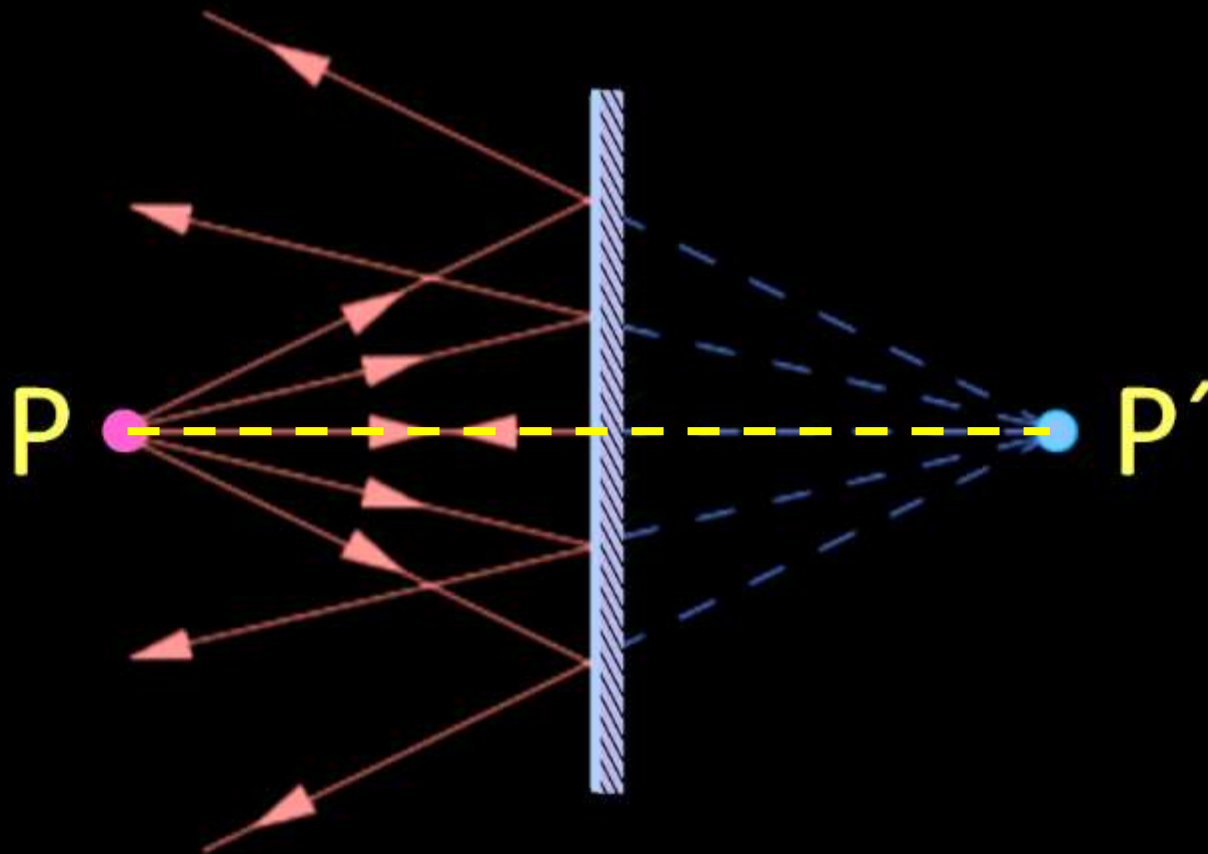
VIDEO

Obraz svietiaceho alebo osvetleného bodu sa vytvára ako **priesečník spätného predĺženia odrazených lúčov**.

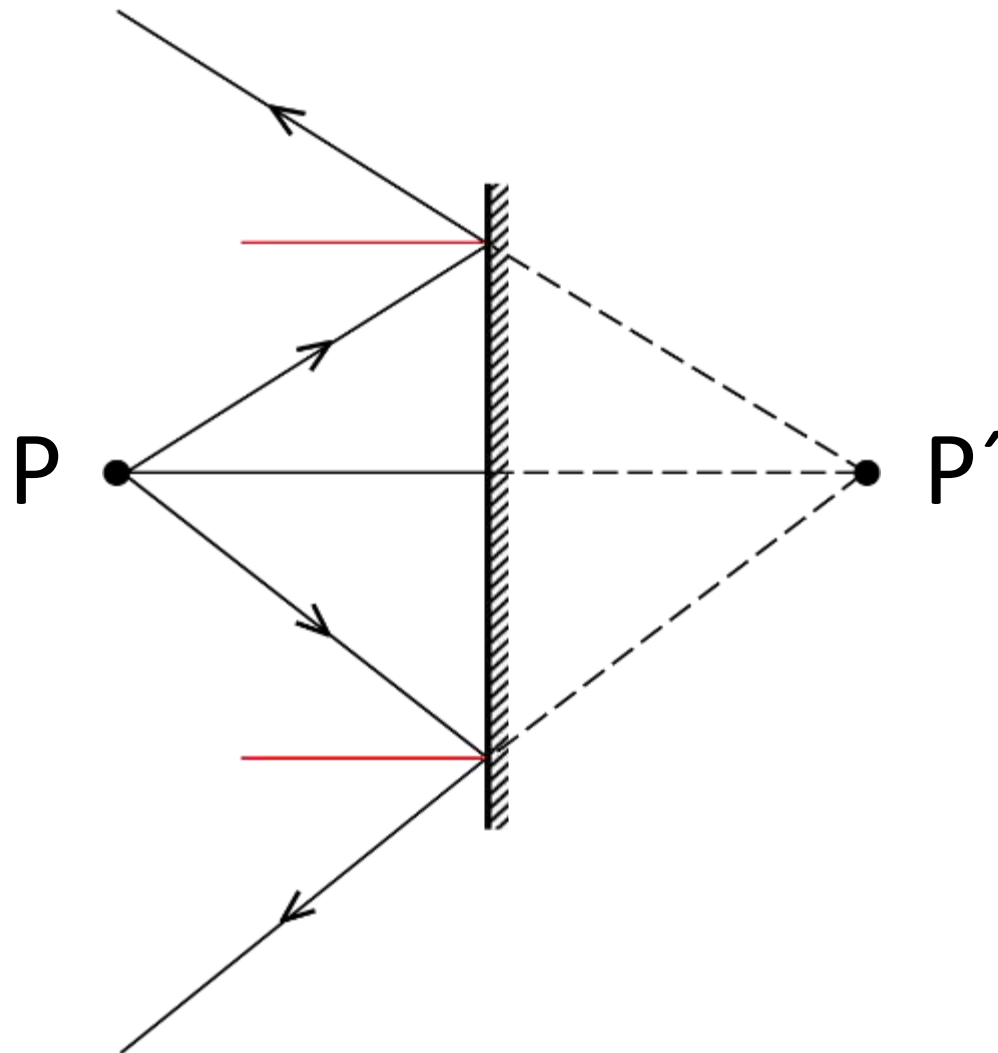
Takýto obraz sa môže vytvoriť iba v oku alebo v nejakej optickej sústave, nedá sa zachytiť na premietacej stene.

Obráz bodu P' v rovinnom zrkadle je
súmerne združený s bodom P podľa roviny zrkadla.

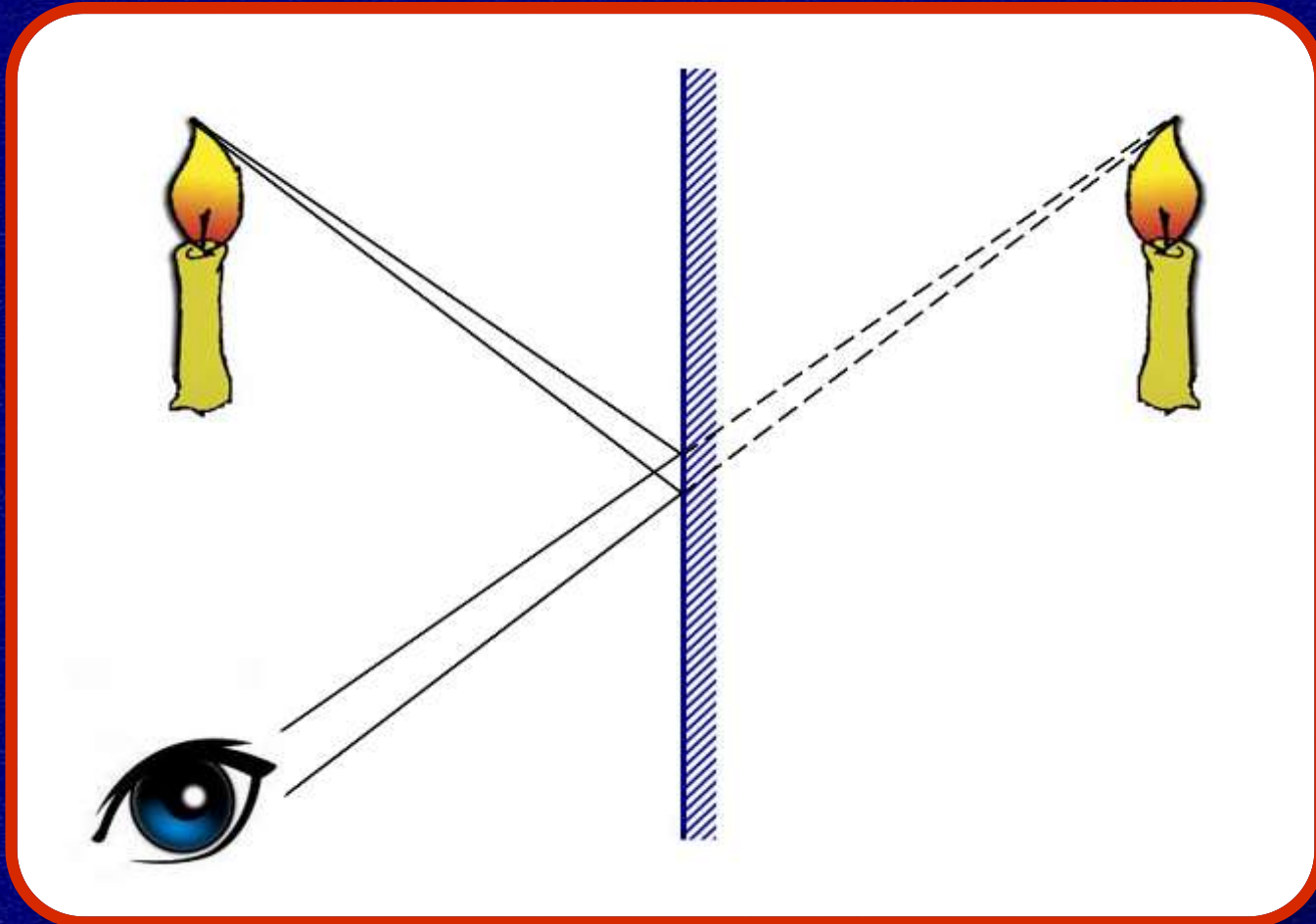
Narysujcie si:

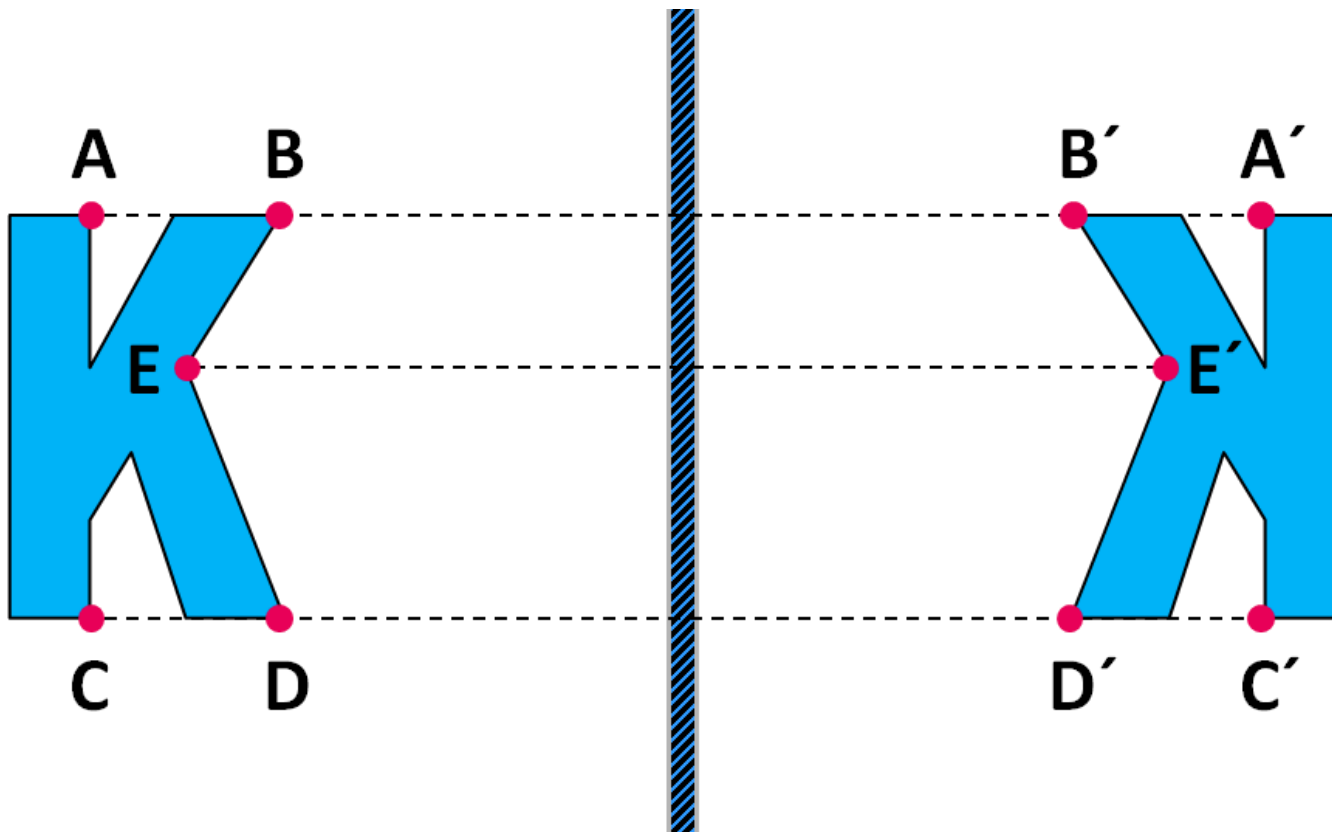

Zobrazenie predmetu v rovinnom zrkadle

Z priestoru „za zrkadlom“ vchádza do oka vnem obrazu, akoby jeho zdrojom bol predmet „za zrkadlom“.

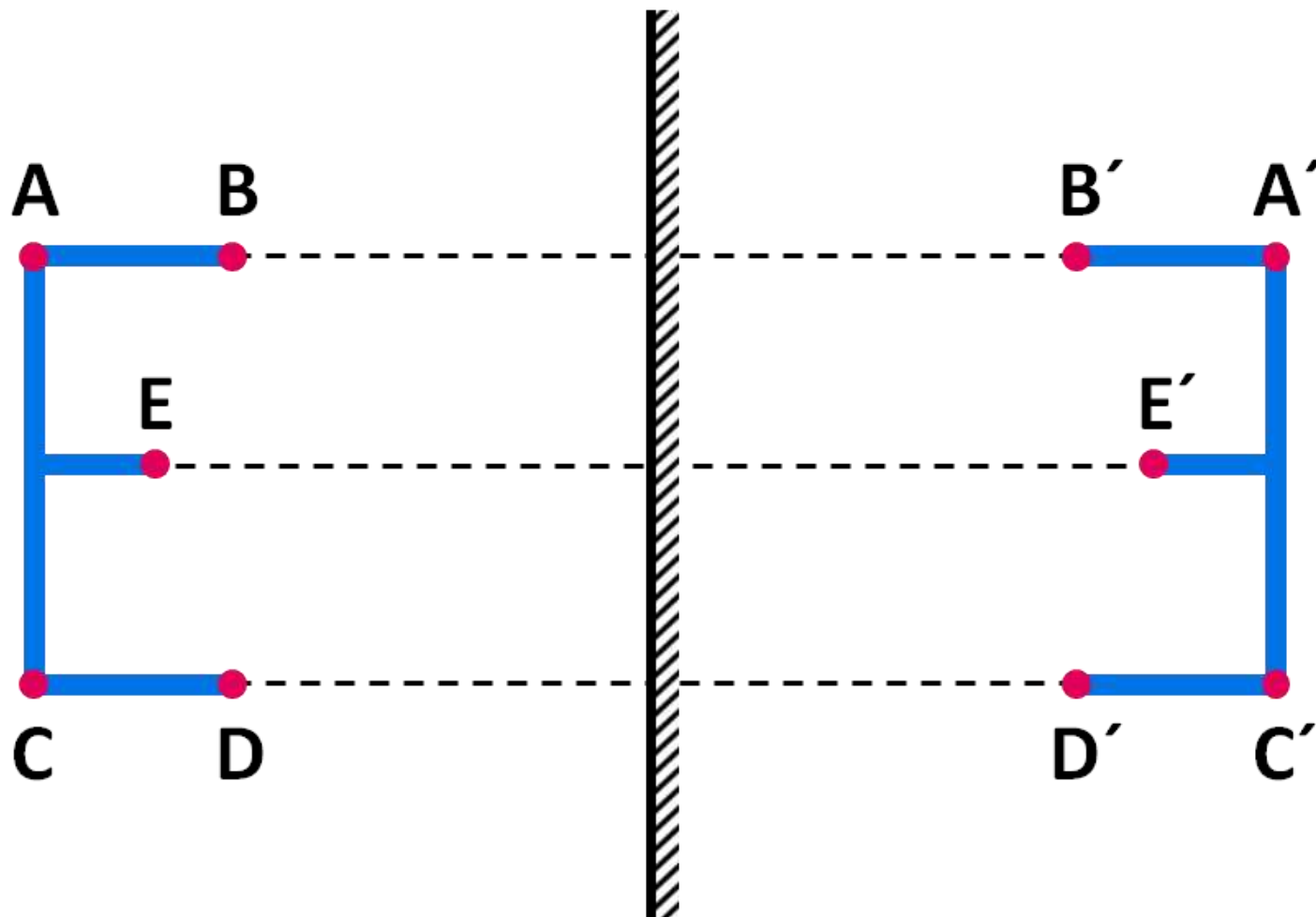
Zobrazenie predmetu v rovinnom zrkadle

Všetky body sa zobrazia ako súmerne združené podľa roviny zrkadla.

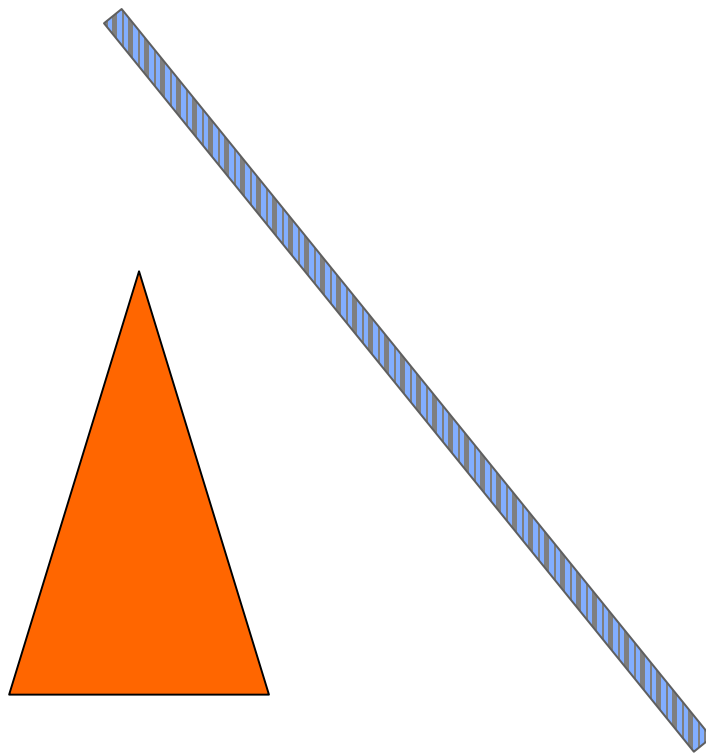

Narysujte si:

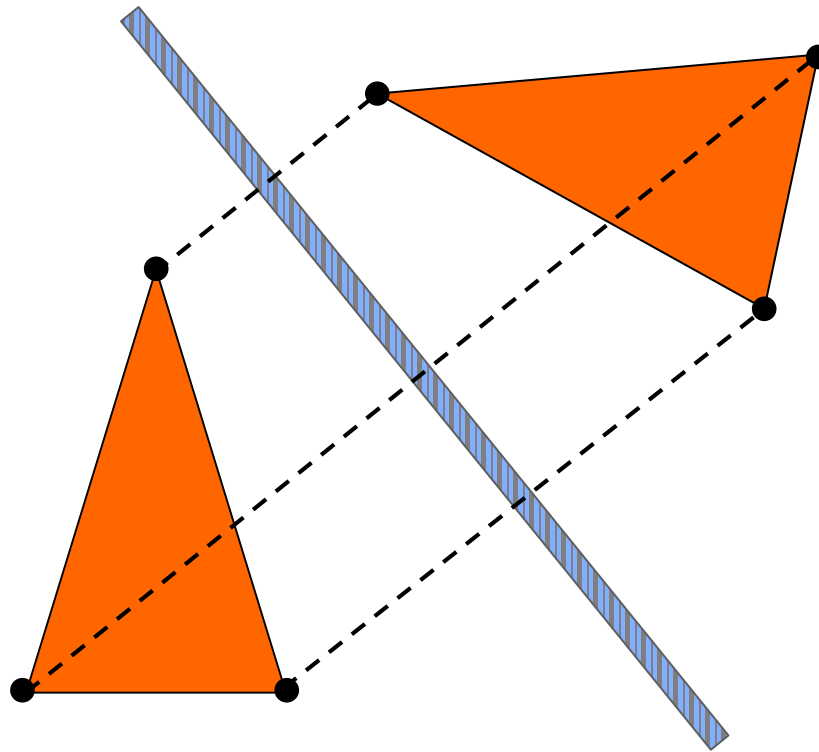
ÚLOHA 1

Zostroj obraz telesa na obrázku v zrkadle.
Dodrž vzájomnú polohu telesa a zrkadla.

RIEŠENIE

Najprv zostrojíme súmerne združené vrcholy trojuholníka podľa roviny zrkadla – potom zostrojíme celý trojuholník.

OPAKOVANIE - vlastnosti obrazu v rovinnom zrkadle

- zdanlivý (neskutočný)
- rovnako veľký ako predmet
- priamy
- stranovo prevrátený
- je v rovnakej vzdialenosti „za zrkadlom“

Orientácia obrazu v rovinnom zrkadle závisí **od polohy** zrkadla:

- ak je zrkadlo orientované zvislo, obraz je prevrátený horizontálne (zľava doprava),
- ak je zrkadlo orientované vodorovne, obraz je prevrátený vertikálne (zhora nadol) – napr. hladina vody.

Skutočný a zdanlivý obraz

Skutočný obraz – je vytvorený svetelnými lúčmi na premietacej stene (napr. premietanie dataprojektorom na tabuľu).

Skutočný a zdanlivý obraz

Zdanlivý (neskutočný) obraz

– je to iba schopnosť nášho oka
vytvoriť si vnem obrazu
z predĺženia svetelných lúčov
(napr. zdanlivo „za zrkadlom“),
nedá sa zobrazíť
na premietacej stene
(nie je tvorený svetelnými lúčmi).

Zdanlivý obraz pozorujeme napr. v rovinnom zrkadle, pri prezeraní lupou, v guľovom zrkadle na križovatke.

Využitie zrkadiel

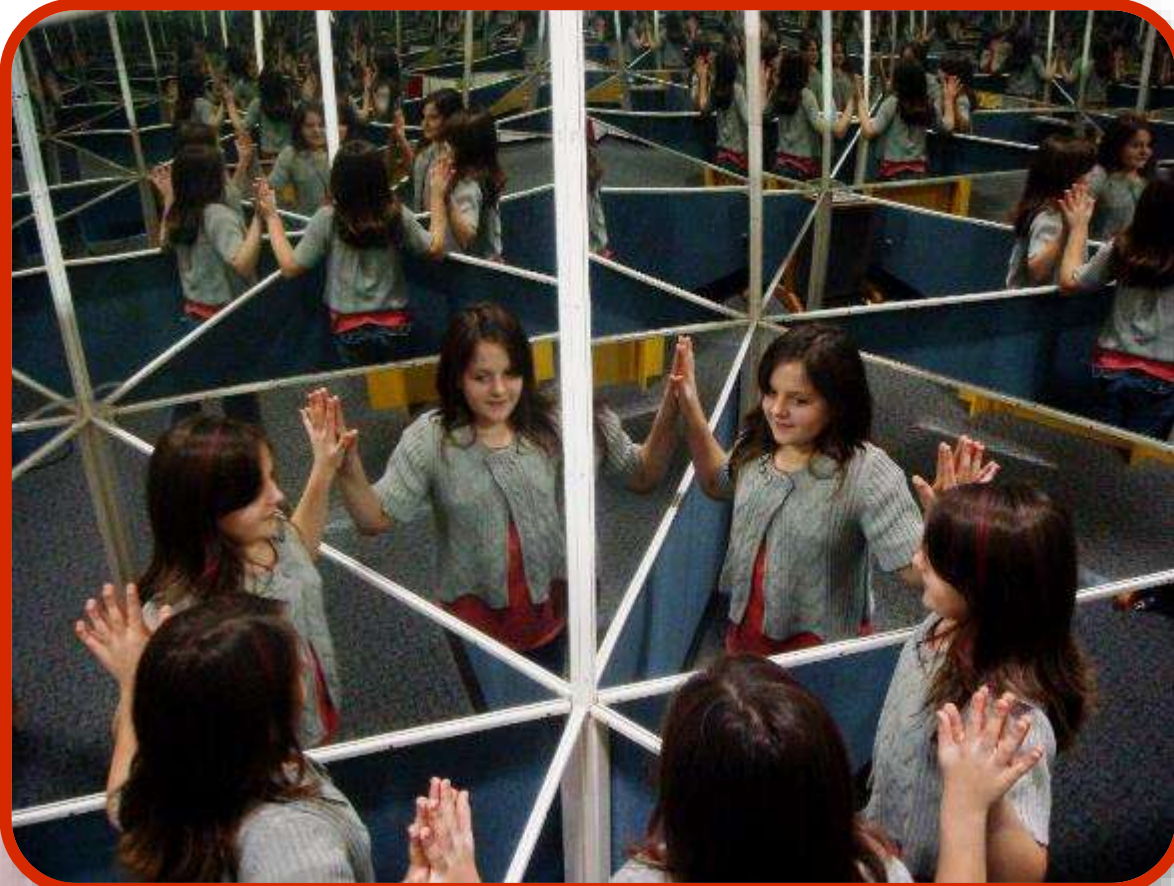

Okrem rovinných zrkadiel sa v praxi využívajú aj **sférické zrkadlá**, ktoré vytvárajú obrazy s rôznymi vlastnosťami: skutočné i zdanlivé, zmenšené i zväčšené. So sférickými zrkadlami sa stretneme na križovatkách, v spätných zrkadielkach áut, v kozmetike, v ďalekohľadoch, fotoaparátoch, spätných projektoroch a inej zobrazovacej technike, v lekárstve, ...

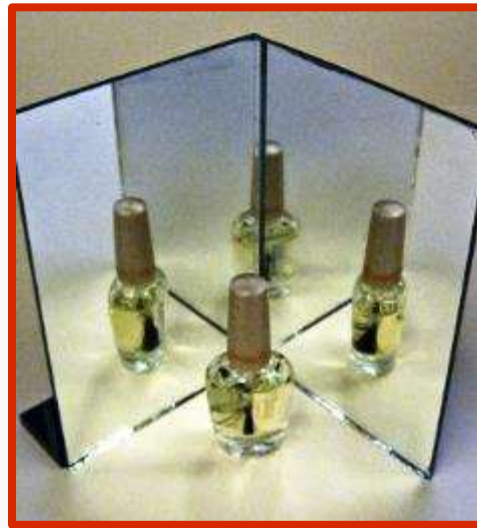
Viac zrkadiel

**Pomocou 2 zrkadiel môžeme
vytvoriť rôzny počet obrazov
toho istého predmetu.**

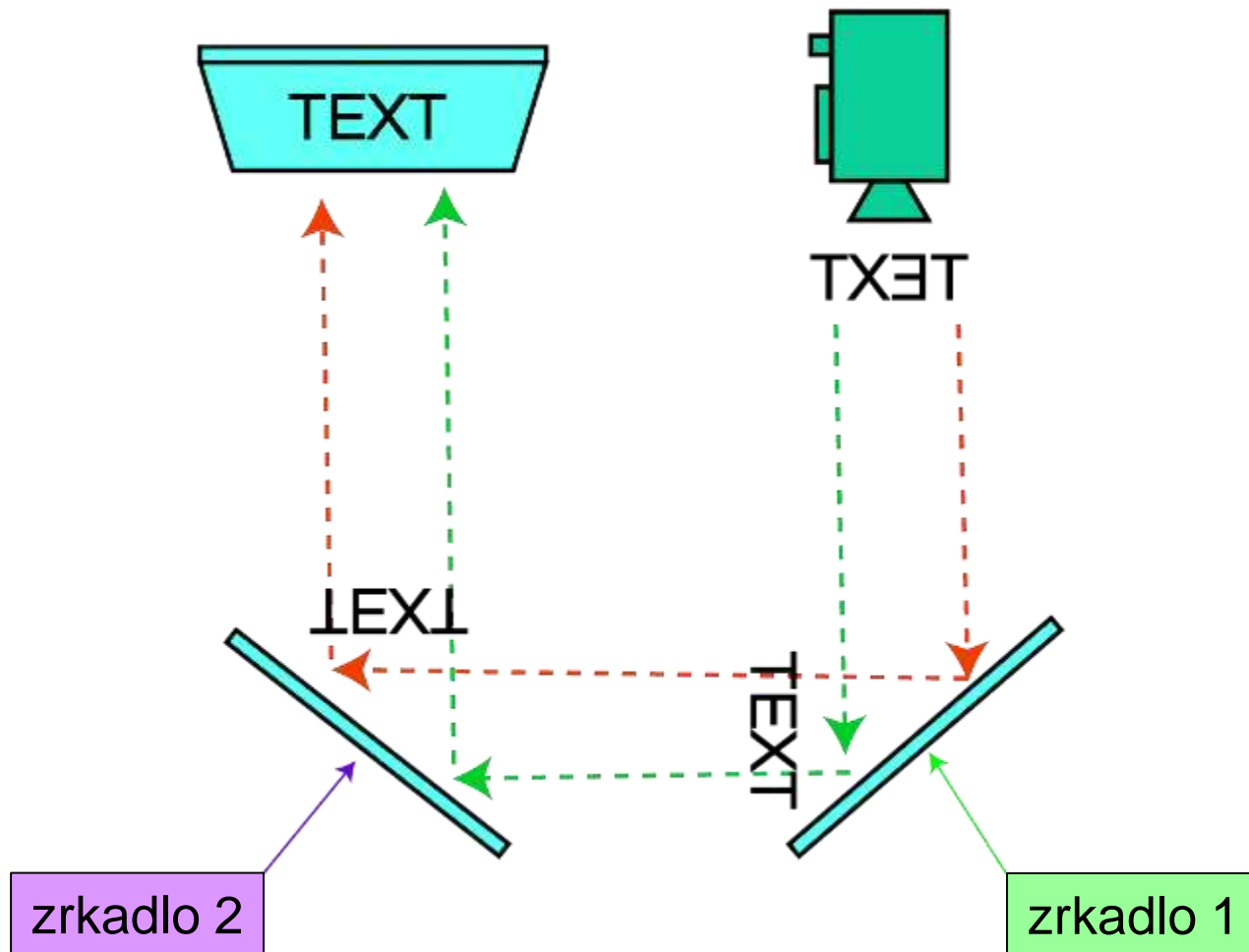

Počet obrazov závisí od veľkosti uhla medzi zrkadlami.

Vhodným umiestnením 2 alebo viacerých zrkadiel môžeme tiež posunúť prijímaný odrazený lúč a tým aj obraz predmetu.

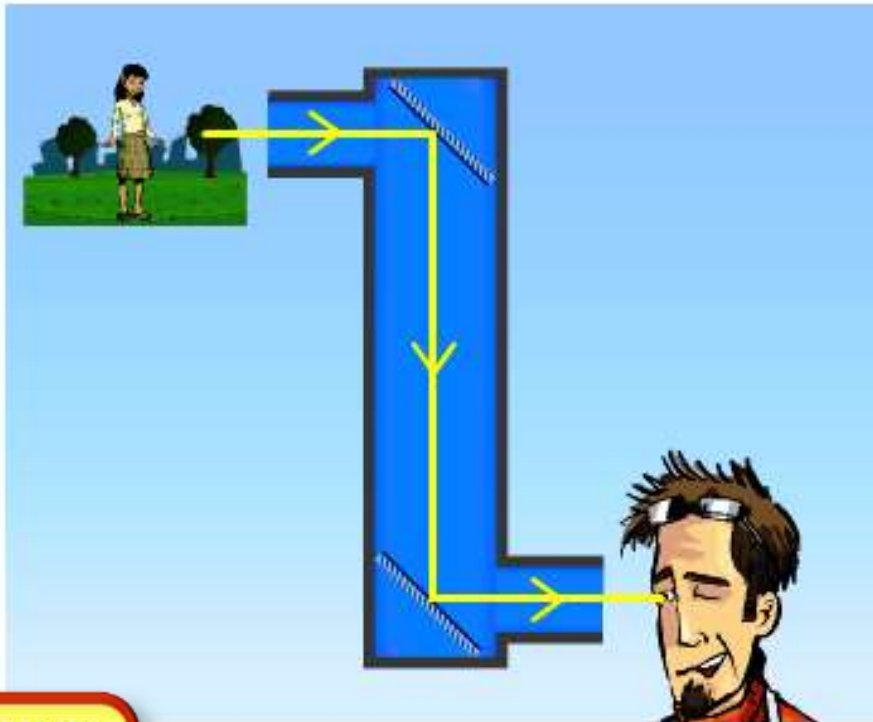

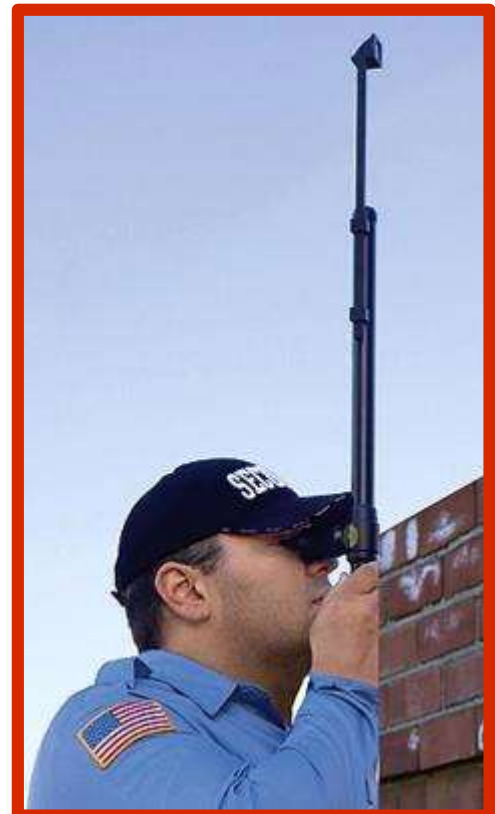

PERISKOP

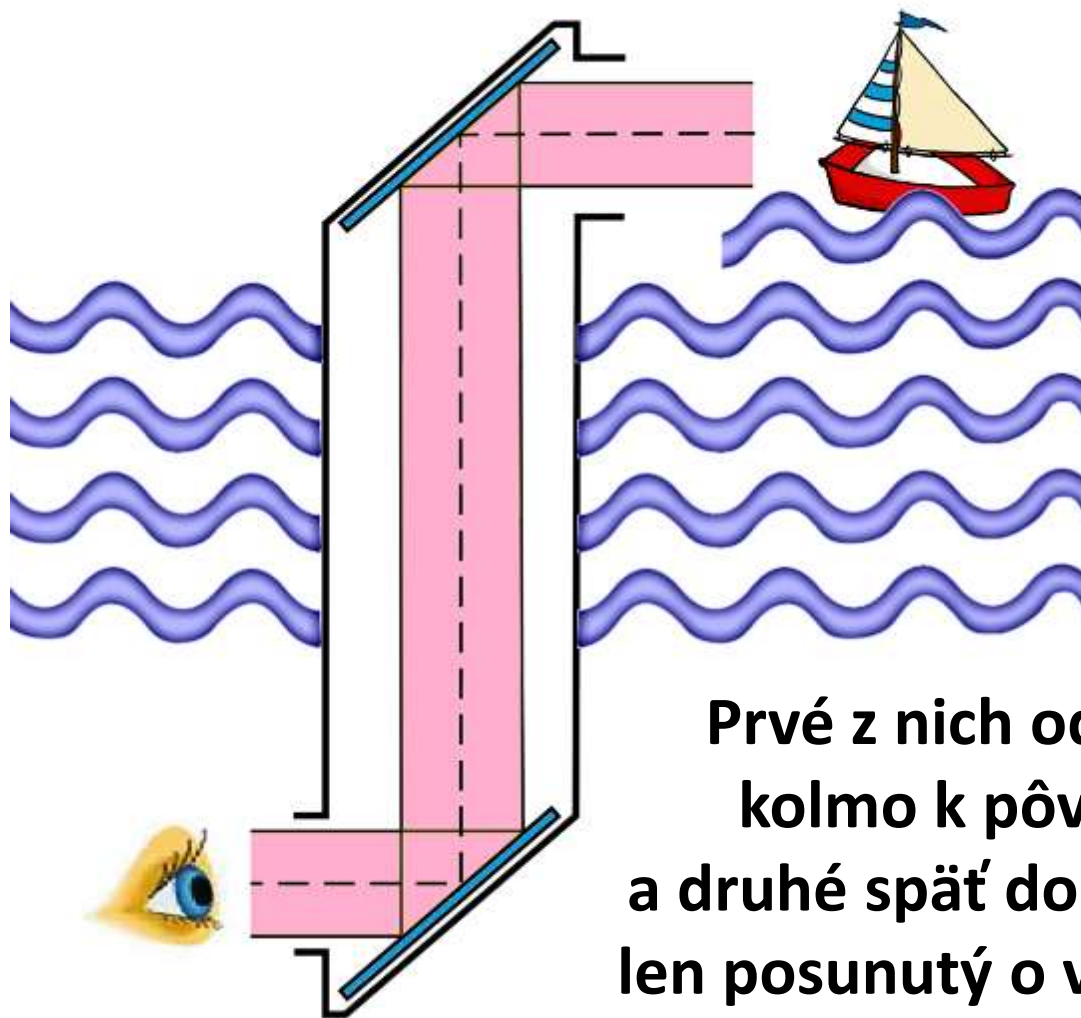
Periskop je optické zariadenie, ktoré umožňuje posun prijímaného svetelného lúča. Používa sa najmä v ponorkách a bojovej technike, ale aj v mnohých ďalších odboroch.

VIDEO

Najjednoduchší periskop je tvorený zvislým tubusom s dvojicou zrkadiel naklonených pod uhlom 45° .

VIDEO

Prvé z nich odrazí svetelný lúč kolmo k pôvodnému smeru a druhé späť do pôvodného smeru, len posunutý o vzdialenosť zrkadiel.

Neviditeľné zrkadlo

Môže sviečka horieť vo vode?

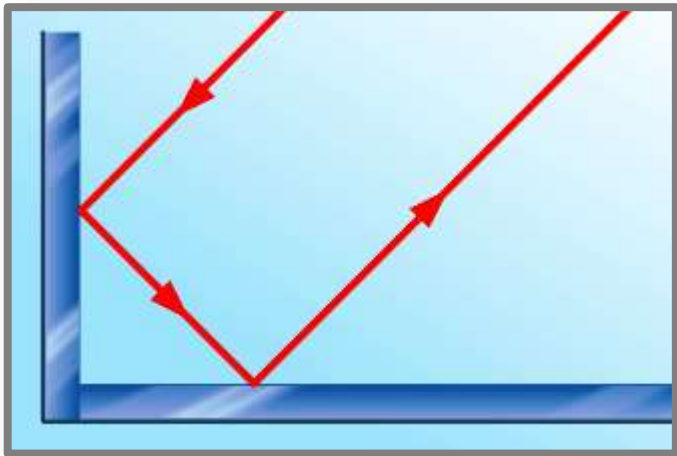

VIDEO

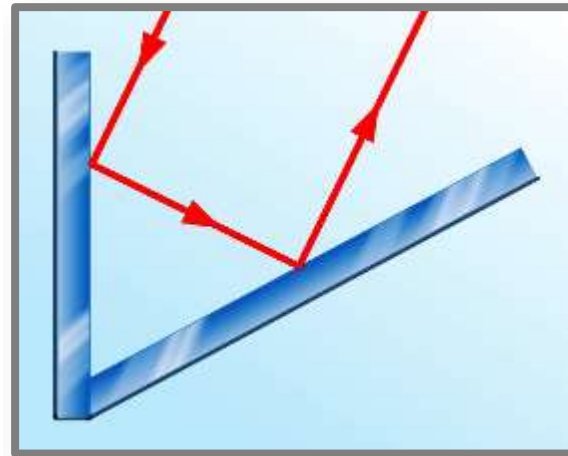

ÚLOHA 2

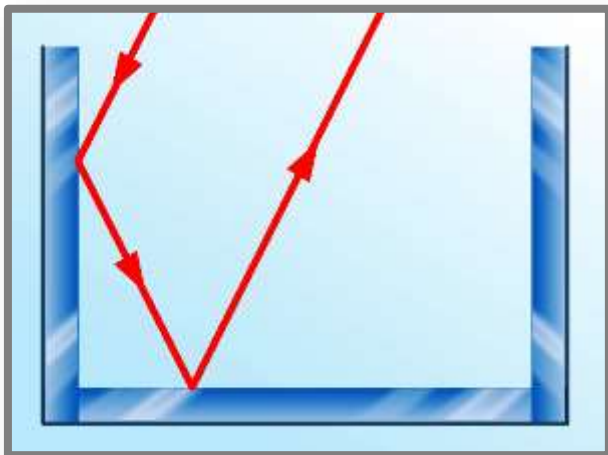
Ktorý z daných odrazených lúčov
je nakreslený správne?

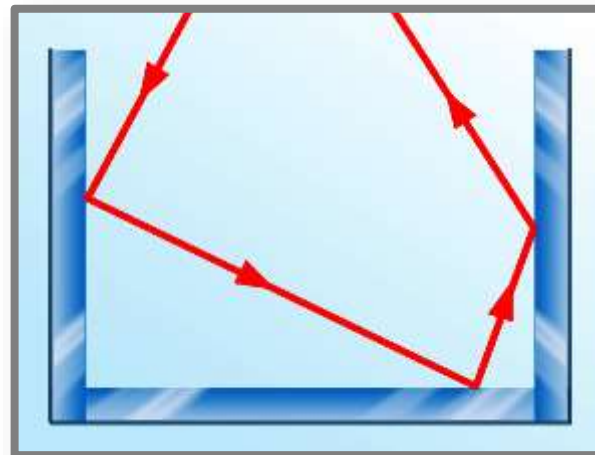
A

B

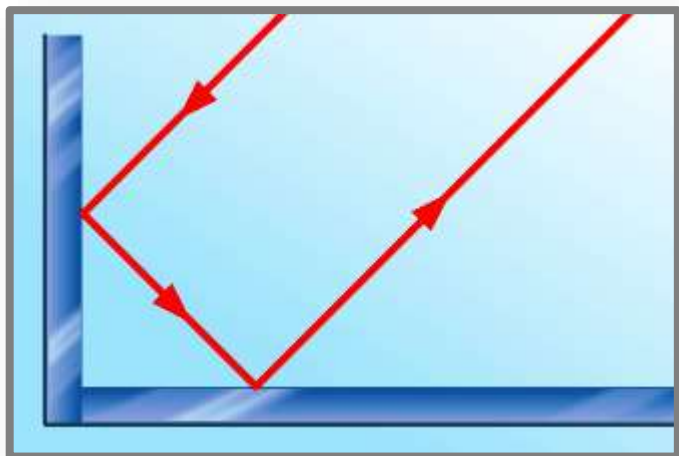
C

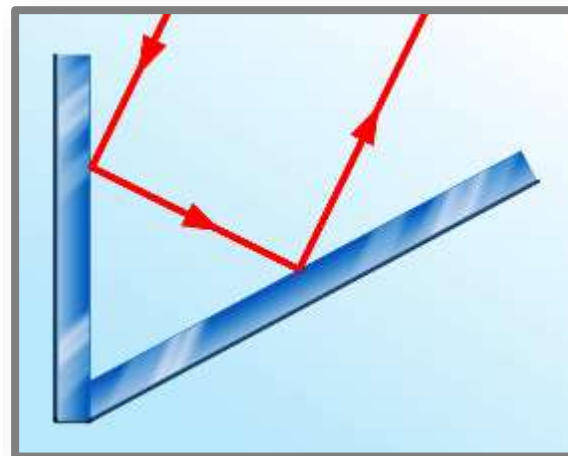
D

RIEŠENIE

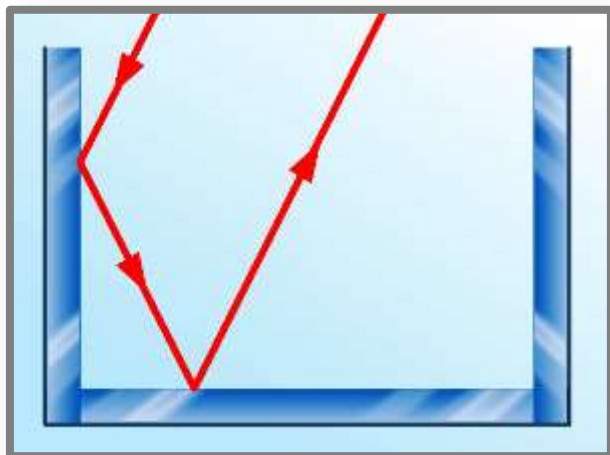
Každý z lúčov sa musí odraziť pod rovnakým uhlom, pod akým dopadol na odrazovú plochu.

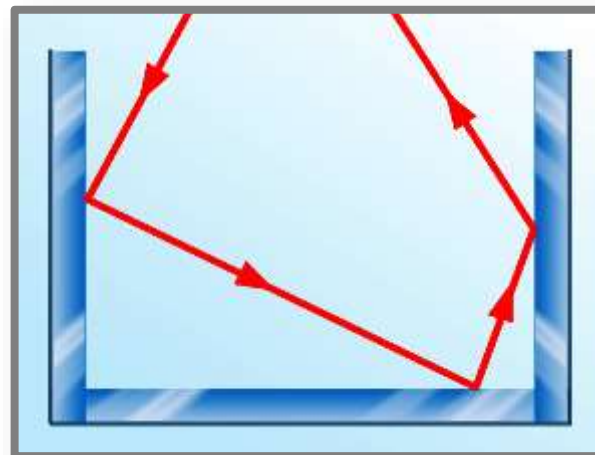
A

B

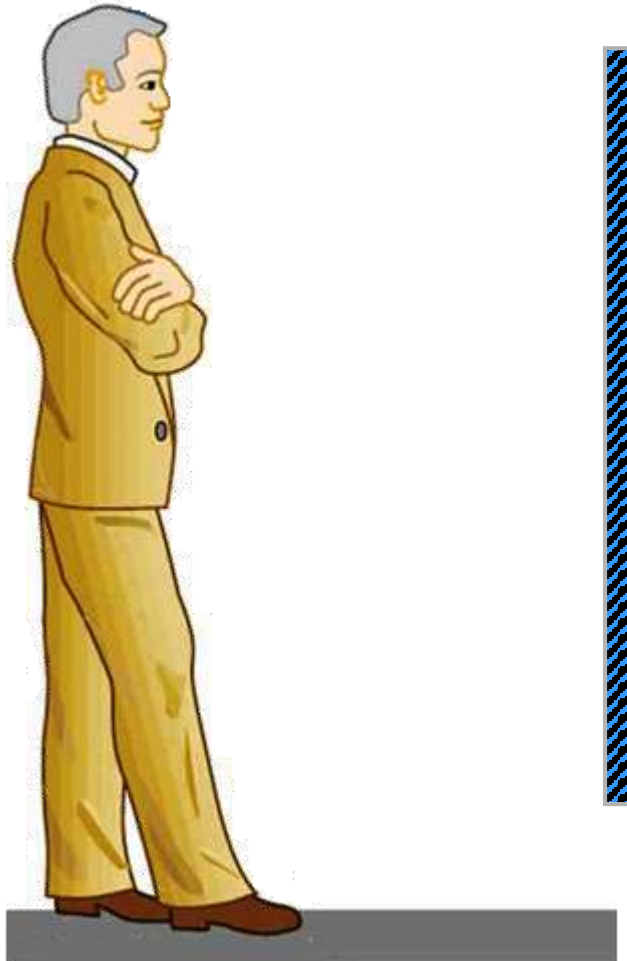

C

D

ÚLOHA 3

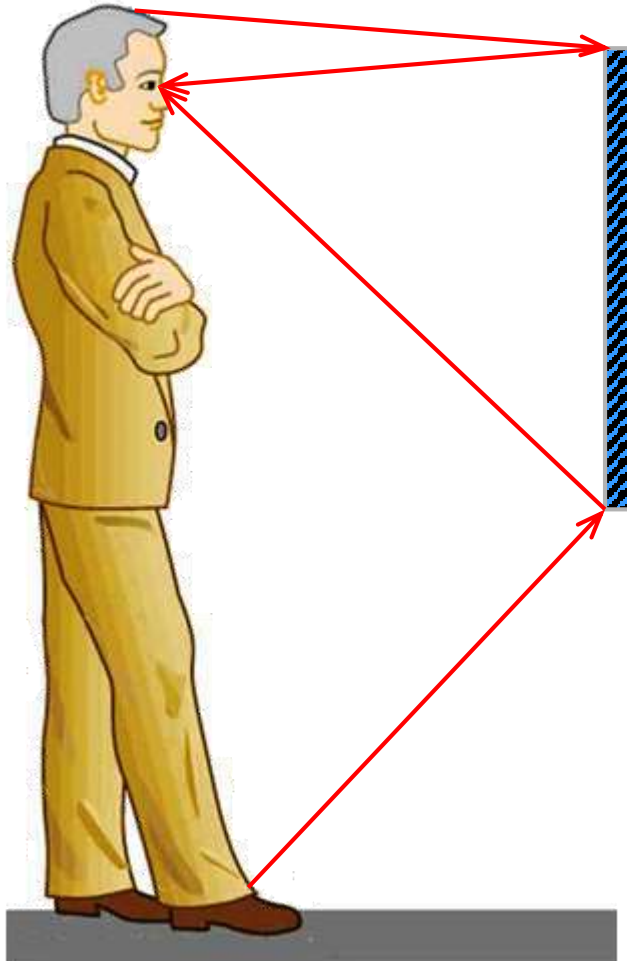
Muž vysoký 180 cm vidí svoju celú svoju postavu v zrkadle, ak je aspoň ..... cm vysoké.

Ak je vzdialenosť medzi chodidlami a úrovňou očí muža približne 170 cm, spodný okraj zrkadla by mal byť umiestnený vo výške ..... cm.

Závisí zobrazenie celej postavy v takomto zrkadle od vzdialenosti medzi mužom a zrkadlom?

RIEŠENIE

Muž vysoký 180 cm vidí svoju celú svoju postavu v zrkadle, ak je aspoň **90**..... cm vysoké.

Ak je vzdialenosť medzi chodidlami a úrovňou očí muža približne 170 cm, spodný okraj zrkadla by mal byť umiestnený vo výške **85**..... cm.

Závisí zobrazenie celej postavy v takomto zrkadle od vzdialenosti medzi mužom a zrkadlom?

Nezávisí.

ZDROJE

Lapitková, Koubek, Morková: Fyzika pre 8. ročník ZŠ, 2012

Janovič, Chalupková, Lapitková: Fyzika pre 9. ročník ZŠ, 2000

Video: Langmaster - Fyzika, [youtube.com](https://www.youtube.com)

Planéta vedomostí

Obrázky: Google